

Prosafes Joint Action 2014

Controlecampagne vuurwerk II 2015 - 2017

Overzicht controleresultaten België

Co-funded by
the European Union

De missie van de FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie bestaat erin om de voorwaarden te scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België. In dat kader heeft de Algemene Directie Kwaliteit en Veiligheid deze publicatie uitgebracht die als doel heeft om de consument te beschermen.

Disclaimer

Dit rapport is het resultaat van de gezamenlijke markttoezichtactie JA2014 voor producten die vallen onder de Richtlijn over Algemene productveiligheid (GPSD), waarvoor een financiering werd verkregen van de Europese Unie in het kader van het "Communautair actieprogramma op het gebied van het consumentenbeleid (2014-2020)".

De inhoud van dit document geeft uitsluitend de standpunten weer van de auteur, die er uitsluitend voor verantwoordelijk is. Het mag niet worden beschouwd als een weergave van de standpunten van de Europese Commissie en/of van het Uitvoerend Agentschap voor consumenten, gezondheid, landbouw en voeding of enig ander orgaan van de Europese Unie. De Europese Commissie en het Agentschap aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid voor het gebruik dat kan worden gemaakt van de informatie die het bevat.

FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie
Vooruitgangstraat 50
1210 Brussel

Ondernemingsnr.: 0314.595.348

Tel.: 0800 120 33
Vanuit het buitenland
Tel.: + 32 800 120 33

<http://economie.fgov.be>

Verantwoordelijke uitgever: Jean-Marc Delporte
Voorzitter van het Directiecomité
Vooruitgangstraat 50
1210 Brussel

Internetversie

“De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België.”

Inhoud

Samenvatting.....	4
1. Doel van de campagne	5
2. Wettelijke basis	6
3. Methodologie.....	7
4. Resultaten	9
4.1. De administratieve controle.....	9
4.2. Controle van de technische veiligheid.....	9
5. Besluit	15

Lijst van grafieken

Grafiek 1. Staalname: types vuurwerk	7
Grafiek 2. Conformiteit van etikettering vuurwerk	9
Grafiek 3. Technische conformiteit vuurwerk	10
Grafiek 4. Technische tekortkomingen vuurwerk.....	11
Grafiek 5. Evaluaties van risico's van niet-conform vuurwerk: eindejaar 2015 en eindejaar 2016.....	12
Grafiek 6. Evaluatie van de risico's van niet-conform vuurwerk: overzicht	12

Samenvatting

In het kader van de Europese campagne Joint Action 2014 Fireworks II heeft de FOD Economie op de Belgische markt stalen genomen van vuurwerk om ze te controleren. Het ging hier om vuurwerk dat door particulieren aangekocht kon worden tijdens de jaarovergang 2015 - 2016 en 2016 - 2017.

Het gecontroleerde assortiment vuurwerk betrof voor België 59 CE-gemarkeerde artikelen die behoren tot 13 verschillende types van vuurwerk. In totaal werden tijdens de controle-campagne 424 artikelen gecontroleerd in 9 lidstaten van de Europese Unie.

De campagne spitste zich in België toe op volgende types: vuurpijlen, vuurwerkbatterijen, knallers en sterretjes.

De FOD Economie heeft de vuurwerkartikelen geëvalueerd op het vlak van hun etikettering en de veiligheid bij het gebruik.

De etiketten van 73% (43 stalen) van de artikelen voldeden aan de Europese eisen.

Slechts 37% (22 stalen) van het CE-gemarkeerde vuurwerk voldeed aan de technische vereisten.

De technische eisen die aan vuurwerkartikelen gesteld worden, hebben het veilige gebruik door de consument tot doel.

8 artikelen vertoonden echter een hoog risico en 18 artikelen zelfs een ernstig risico. Daarom heeft de FOD Economie actie ondernomen om die artikelen uit de handel te laten nemen. Bovendien heeft de FOD Economie RAPEX-meldingen¹ uitgestuurd zodat de verschillende Europese lidstaten op de hoogte zouden zijn van het mogelijke gevaar van die artikelen.

Globaal gezien was slechts 32 % (19 stalen) van de Belgische stalen in deze campagne in overeenstemming met zowel de technische veiligheidseisen als de etiketteringsvereisten.

¹ RAPEX: Europees waarschuwingssysteem voor gevaarlijke producten.

1. Doel van de campagne

Vuurwerk is volgens de Europese regelgeving onderverdeeld in vier categorieën: F1, F2, F3 en F4:

- categorie F1: vuurwerk dat zeer weinig gevaar en een te verwaarlozen geluidsniveau oplevert en bestemd is voor gebruik in een besloten ruimte, inclusief vuurwerk dat bestemd is voor gebruik binnenshuis;
- categorie F2: vuurwerk dat weinig gevaar en een laag geluidsniveau oplevert en bestemd is voor gebruik buitenshuis in een afgebakende plaats;
- categorie F3: vuurwerk dat middelmatig gevaar oplevert en bestemd is voor gebruik buitenshuis in een grote open ruimte, en waarvan het geluidsniveau niet schadelijk is voor de menselijke gezondheid;
- categorie F4: vuurwerk dat veel gevaar oplevert en uitsluitend bestemd is voor gebruik door personen met gespecialiseerde kennis (veelal vuurwerk voor professioneel gebruik” genoemd) en waarvan het geluidsniveau niet schadelijk is voor de menselijke gezondheid;

In België heeft de particulier enkel toegang tot vuurwerk van categorie F1 en F2: vuurwerk dat volgens de definitie zeer weinig tot weinig gevaar oplevert. De categorie F3 en F4 is enkel bestemd voor professioneel gebruik.

Een voorgaande Europese campagne in het kader van markttoezicht en tevens een onderdeel van Joint Action 2011 toonde een groot aantal tekortkomingen aan bij CE-gemarkeerde vuurwerkartikelen. Op Europees niveau was toen 48 % van de stalen niet in overeenstemming op het vlak van technische veiligheidseisen of etiketteringsvereisten (10 deelnemende landen). Voor de stalen genomen op de Belgische markt was toen 67 % niet in overeenstemming (10 van de 15 stalen).

Voor de aanvang van het project Joint Action 2014 Fireworks II namen vuurwerkartikelen de laatste drie jaren niet minder dan 91 RAPEX-meldingen voor hun rekening. De markt van vuurwerk verandert snel: nieuwe vuurwerkartikelen worden op de markt gebracht zodat nieuwe gevaren ontstaan die dringend aandacht vereisen.

De Joint Action 2014 Fireworks II-campagne had als doel het gecoördineerde toezicht op Europese schaal van vuurwerk bestemd voor particulieren. In het kader van dit project nam de FOD Economie stalen van CE-gemarkeerde vuurwerkartikelen van categorieën F1 en F2 die op de Belgische markt verkrijgbaar waren.

Het Joint Action 2014 Fireworks II project startte op 7 juli 2015 en eindigde in juni 2017.

Aan die campagne namen negen landen deel: België, Bulgarije, Griekenland, IJsland, Luxemburg, Nederland, Noorwegen, Polen en Slovenië.

Omdat de verkoop van vuurwerk seizoensgebonden is, vonden tijdens de campagne de staalname en de laboratoriumtesten plaats in twee rondes. De staalnameperiodes waren de eindejaarsperiode van 2015 en de eindejaarsperiode van 2016.

2. Wettelijke basis

[Europese Richtlijn 2007/23/EG](#) van het Europees Parlement en de Raad van 23 mei 2007 betreffende het in de handel brengen van pyrotechnische artikelen.

[Europese Richtlijn 2013/29/EU](#) van het Europees Parlement en de Raad van 12 juni 2013 betreffende de harmonisatie van de wetgevingen van de lidstaten inzake het op de markt aanbieden van pyrotechnische artikelen.

[Uitvoeringsrichtlijn 2014/58/EU](#) van de Commissie van 16 april 2014 voor het opzetten van een traceerbaarheidssysteem voor pyrotechnische artikelen overeenkomstig Richtlijn 2007/23/EG van het Europees Parlement en de Raad

Die Europese richtlijnen werden in Belgische wetgeving omgezet door volgende koninklijke besluiten:

- [koninklijk besluit van 3 maart 2010](#) betreffende het in de handel brengen van pyrotechnische artikelen;
- [koninklijk besluit van 20 oktober 2015](#) betreffende het op de markt aanbieden van pyrotechnische artikelen.

[Besluit 2010/15/EU](#) van de Commissie van 16 december 2009 tot vaststelling van richtsnoeren voor het beheer van het communautaire systeem voor snelle uitwisseling van informatie (RAPEX) uit hoofde van artikel 12 en van de kennisgevingsprocedure uit hoofde van artikel 11 van Richtlijn 2001/95/EG (richtlijn inzake algemene productveiligheid)

Daarenboven is er het algemeen reglement op de springstoffen: [koninklijk besluit van 23 september 1958](#) houdende algemeen reglement betreffende het fabriceren, opslaan, onder zich houden, verkopen, vervoeren en gebruiken van springstoffen.

Normen EN 15947:2010 (NBN EN 15947:2010) en EN 15947:2015 (NBN EN 15947:2016):

EN 15947-1: Pyrotechnische artikelen - Vuurwerk, Categorieën 1, 2 en 3 - Deel 1: Terminologie

EN 15947-2: Pyrotechnische artikelen - Vuurwerk, Categorieën 1, 2 en 3 - Deel 2: Categorieën en soorten van vuurwerk

EN 15947-3: Pyrotechnische artikelen - Vuurwerk, Categorieën 1, 2 en 3 - Deel 3: Minimale aanduidingseisen

EN 15947-4: Pyrotechnische artikelen - Vuurwerk, Categorieën 1, 2 en 3 - Deel 4: Beproevingsmethoden

EN 15947-5: Pyrotechnische artikelen - Vuurwerk, Categorieën 1, 2 en 3 - Deel 5: Eisen voor aanleg en prestatie

3. Methodologie

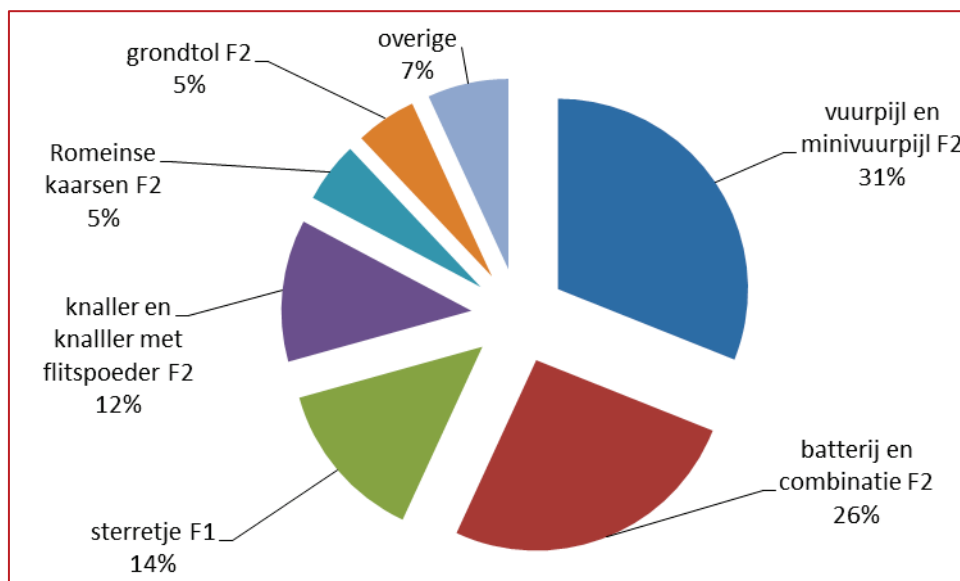
Binnen het project werd, op basis van risico-evaluaties, de focus gelegd op 9 types vuurwerk waarvan de deelnemers bij voorkeur stalen zouden nemen omdat die een hoger risico kunnen inhouden.

De FOD Economie nam stalen van 13 types vuurwerk, waaronder 8 types die een hoger risico kunnen inhouden:

- categorie F1 – in de hand te houden sterretjes (probleem: brandgevaar bij gebruik binnenshuis): 8 artikelen;
- categorie F1 – trektouwtje: 1 artikel;
- categorie F1 – knalerwt: 1 artikel;
- categorie F2 – grondmobiel: 1 artikel;
- categorie F2 – minivuurpijl: 1 artikel;
- categorie F2 – knetterpellet: 2 artikelen;
- categorie F2 – knallers (probleem: overmatig geluid): 5 artikelen;
- categorie F2 – vuurpijlen (probleem: te weinig stabiliteit in de vlucht): 17 artikelen.
- categorie F2 – vuurwerkbatterijen (probleem: omvallen van het artikel wanneer het in werking is): 14 artikelen;
- categorie F2 – combinaties (probleem: omvallen van het artikel wanneer het in werking is): 1 artikel;
- categorie F2 – knaller met knalpoeder (“flash banger”) (probleem: overmatig geluid): 2 artikelen;
- categorie F2 – grondtol (“ground spinner”) (probleem: brandwonden): 3 artikelen;
- categorie F2 – Romeinse kaarsen: 3 artikelen.

7

Grafiek 1. Staalname: types vuurwerk

Bron: FOD Economie.

Elk staal bestond uit 12 eenheden:

- 10 eenheden werden verzonden naar het testlaboratorium,
- 1 eenheid werd gebruikt voor evaluatie van de etikettering door de FOD Economie en
- 1 eenheid werd verzegeld en bij de handelaar als getuigestaal achtergelaten.

De FOD Economie nam stalen van 36 vuurwerkartikelen in de eindejaarsperiode 2015 – 2016 en 23 stalen van vuurwerkartikelen in de eindejaarsperiode 2016 – 2017. De FOD Economie nam die vuurwerkstalen bij verschillende groothandelaars verspreid over België. Bij twee bezoeken aan groothandelaars gebeurde de selectie van artikelen vooraf op basis van hun respectievelijke onlinecatalogi.

De inspecteurs van de FOD Economie controleerden de conformiteit van de markering en etikettering. Voor het etiket van een vuurwerkartikel zijn er een aantal vormvereisten (bijvoorbeeld CE-markering en grootte van het lettertype) en vereisten naar inhoud (bijvoorbeeld vermelding van minimumleeftijd en veiligheidsafstand) die wettelijk of in de normen bepaald zijn. Binnen de projectgroep werd een uniforme afvinklijst opgesteld die bij de evaluatie van de stalen in alle deelnemende landen werd toegepast. Die lijst is gebaseerd op de vereisten opgelegd in de Europese Richtlijnen 2007/23/EG, 2013/29/EU, 2014/58/EU en de Europese normen EN 15947:1 tot en met 5 (zie punt 2).

Het Laboratorio Oficial José María de Madariaga (LOM) heeft de conformiteit op het vlak van technische vereisten getest van de stalen van België, Nederland, Luxemburg, IJsland en Noorwegen.

8

Het LOM is een aangemelde instantie onder Europese Richtlijn 2013/29/EU bij de Spaanse overheid en is in het kader van testen op pyrotechnische artikelen tevens EN ISO / IEC 17025 en EN ISO / IEC 17065 geaccrediteerd.

Het testlaboratorium heeft testen uitgevoerd op basis van de volgende selectie van clausules van de norm EN 15947-5:

- 4.1.1 - Constructiematerialen – Algemene vereisten – Kritische non-conformiteit
- 4.1.2 - Constructievereisten– Specifieke eisen - Kritische non-conformiteit
- 4.3 - Elementen in batterijen & combinaties – Belangrijke non-conformiteit
- 6.2 – Bescherming van de hoofdlont en reservelont - Belangrijke non-conformiteit
- 6.3 – Bevestiging van het ontstekingsmiddel - Belangrijke non-conformiteit
- 6.4.1 – Ontsteking van de hoofdlont en reservelont - Belangrijke non-conformiteit;
brandduur van de hoofdlont en reservelont - Belangrijke non-conformiteit
- 6.4.2 – Onzichtbaar branden van Romeinse kaarsen; ontstekingstijd van sterretjes -
Belangrijke non-conformiteit
- 7.1.2.1 - Integriteit – Algemene eisen - Belangrijke non-conformiteit
- 7.1.2.2 - Integriteit – Specifieke eisen - Belangrijke non-conformiteit
- 7.1.3 – Stabiliteit tijdens de vlucht - Kritische non-conformiteit
- 7.2.2 – Werking - Belangrijke non-conformiteit
- 7.2.3 – Hoek bij het opstijgen of bij de vlucht - Belangrijke non-conformiteit
- 7.2.4 – Beweging – enkel van toepassing bij opspringende grond tollen - Belangrijke
non-conformiteit
- 7.2.5 - Stabiliteit tijdens de werking - Kritische non-conformiteit
- 7.2.6 – Hoogte van de ontploffing - Belangrijke non-conformiteit
- 7.2.7 – Niveau van de geluidsdruk - Belangrijke non-conformiteit
- 7.2.8 – Ontploffing en andere factoren - Kritische non-conformiteit
- 7.2.9 – Brandende en gloeiende delen - Belangrijke non-conformiteit

“De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België.”

- 7.2.11 – Projectie van brokstukjes - Belangrijke non-conformiteit
- 7.3.2 – Kern in plastic - Belangrijke non-conformiteit

De selectie omvat de technische kenmerken die in de norm als “kritisch” of “belangrijk” zijn gedefinieerd en die aanleiding kunnen geven tot een hoog en/of ernstig risico bij de gebruiker in geval van niet-conformiteit.

4. Resultaten

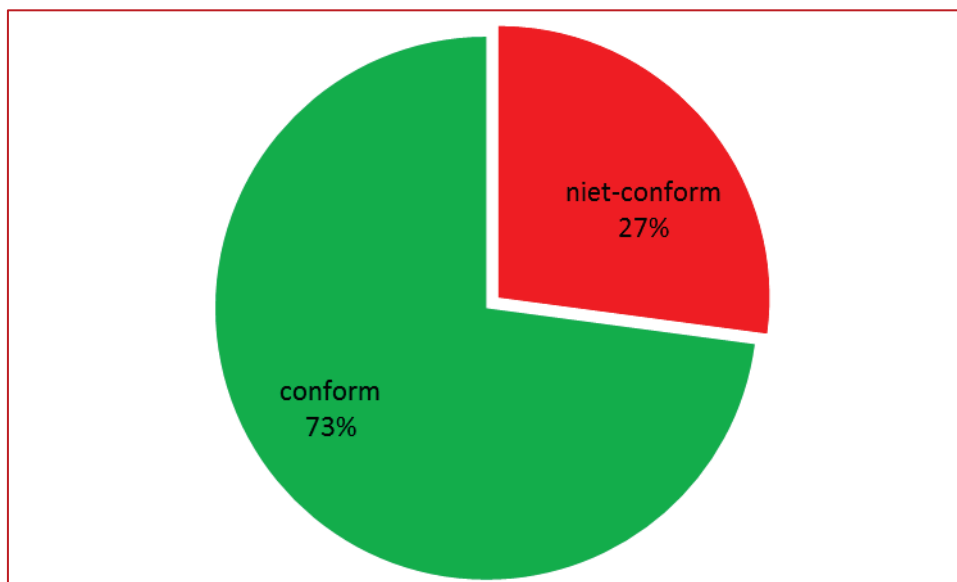
4.1. De administratieve controle

Bij de staalname in de eindejaarsperiode 2015 – 2016 voldeden 20 van de 36 stalen genomen in België aan de opgelegde vereisten wat betreft markering en etikettering.

Bij de staalname in de eindejaarsperiode 2016 – 2017 voldeden alle 23 stalen genomen in België aan de opgelegde vereisten wat betreft markering en etikettering.

Over de ganse campagne gezien was 73 % van de artikelen correct geëtiketteerd.

Grafiek 2. Conformiteit van etikettering vuurwerk

Bron: FOD Economie.

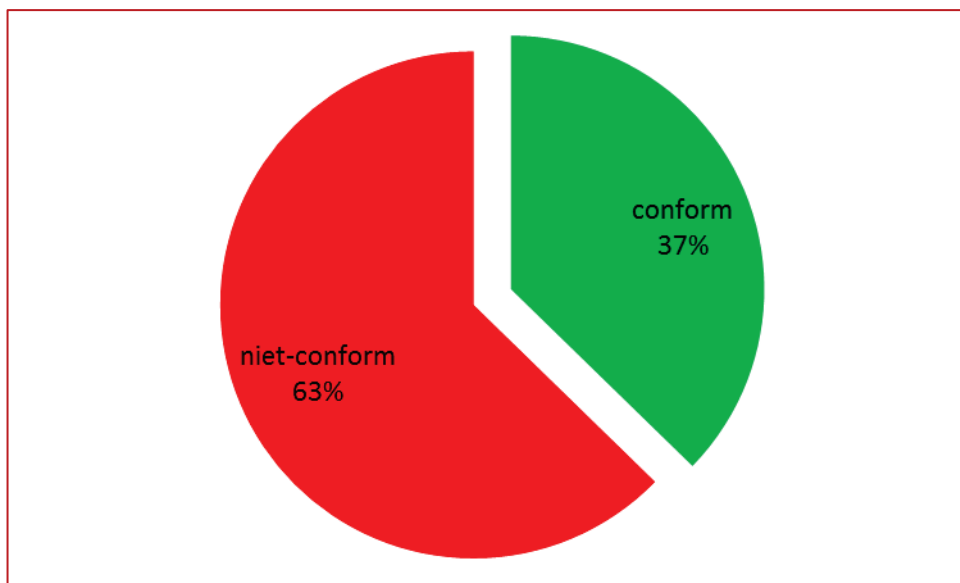
4.2. Controle van de technische veiligheid

Bij de staalname in de eindejaarsperiode 2015 – 2016 voldeden 21 van de 36 stalen genomen in België niet aan de technische eisen van de norm. Er waren 19 artikelen met belangrijke tekortkoming(en) volgens de norm EN 15947-5 en 2 artikelen met een kritische tekortkoming.

Bij de staalname in de eindejaarsperiode 2016 – 2017 voldeden 16 van de 23 stalen genomen in België niet aan de technische eisen van de norm. Er waren 15 artikelen met belangrijke tekortkoming(en) en één met een kritische tekortkoming volgens de norm.

In totaal vertoonden dus 37 van de 59 vuurwerkartikelen op technisch vlak belangrijke of kritische tekortkomingen, wat neerkomt op 63 %.

Grafiek 3. Technische conformiteit vuurwerk

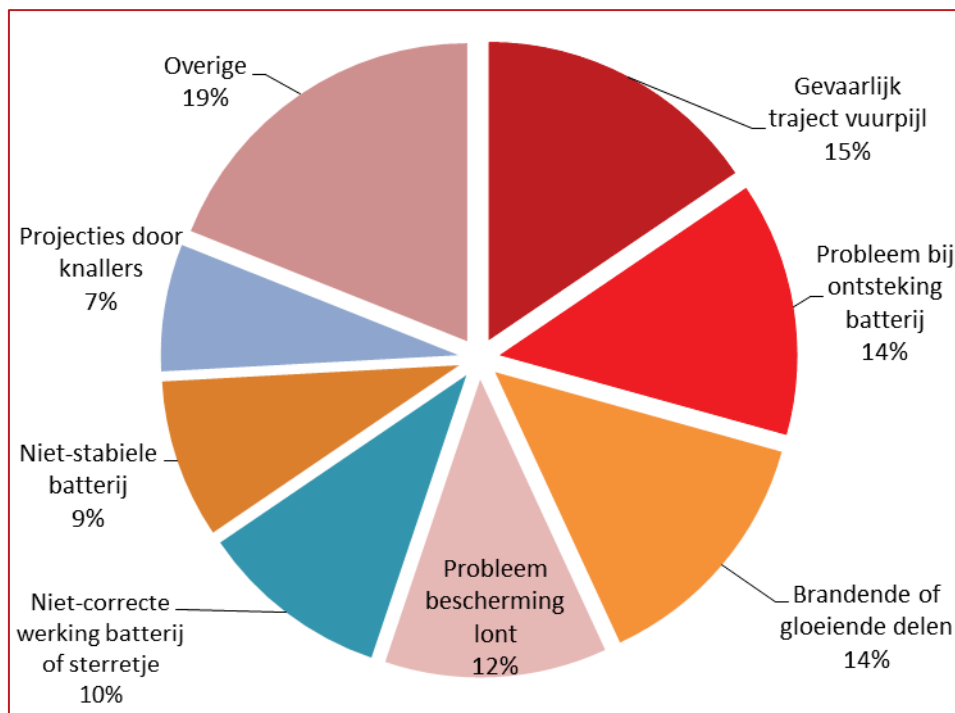
Bron: FOD Economie.

De tekortkomingen situeren zich hoofdzakelijk bij de volgende eigenschappen:

- een aantal vuurpijlen maakte bij het afsteken een te grote hoek met de verticale lijn bij het opstijgen of in de vlucht (16 % van alle non-conformiteiten);
- voor een aantal vuurwerkbatterijen was de ontsteking van de lont(en) niet conform en was de brandduur van de lont te kort (14 % van alle non-conformiteiten);
- een aantal vuurpijlen, vuurwerkbatterijen en sterretjes produceerden brandende of gloeiende delen met een bereik verder dan de opgelegde veiligheidsafstand (14 % van alle non-conformiteiten);
- de bescherming van de lont(en) was niet afdoende bij verschillende vuurpijlen en bij één vuurwerkbatterij (12 % van alle non-conformiteiten);
- een aantal vuurwerkbatterijen en sterretjes werkten niet zoals het hoort (10 % van alle non-conformiteiten);
- een aantal vuurwerkbatterijen was niet stabiel tijdens het afsteken en sommige vielen zelfs om (9 % van alle non-conformiteiten);
- een aantal knallers projecteerde deeltjes weg tot op plaatsen waar een consument zich kan bevinden volgens de opgelegde veiligheidsafstand (7 % van alle non-conformiteiten).

“De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België.”

Grafiek 4. Technische tekortkomingen vuurwerk

Bron: FOD Economie.

Op de stalen die bij de laboratoriumtesten niet voldeden aan een of meerdere criteria voerde de FOD Economie een risicoanalyse uit. Hierbij werd gebruik gemaakt van de methode volgens de “[RAPEX Risk Assessment Guidelines](#)”

11

Voor de stalen van de eindejaarsperiode 2015 – 2016 volgde uit de risicoanalyse volgende risicobeoordeling:

- 12 vuurwerkartikelen met een ernstig risico,
- 4 vuurwerkartikelen met een hoog risico,
- 1 vuurwerkartikel met een gemiddeld risico,
- en 4 vuurwerkartikelen met een laag risico.

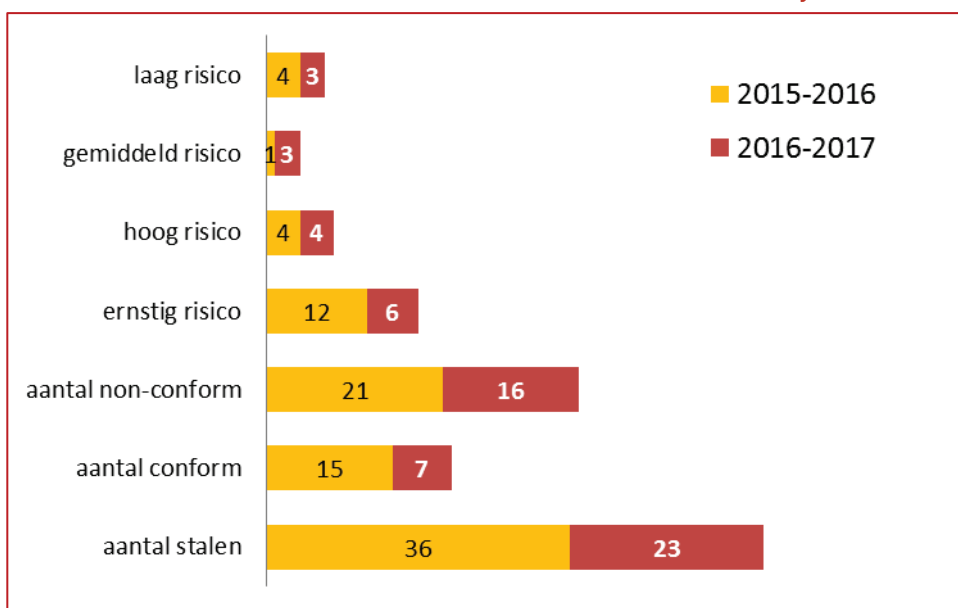
15 artikelen waren conform.

Voor de stalen van de eindejaarsperiode 2016 – 2017 volgde uit de risicoanalyse volgende risicobeoordeling:

- 6 vuurwerkartikelen met een ernstig risico,
- 4 vuurwerkartikelen met een hoog risico,
- 3 vuurwerkartikelen met een gemiddeld risico,
- en 3 vuurwerkartikelen met een laag risico.

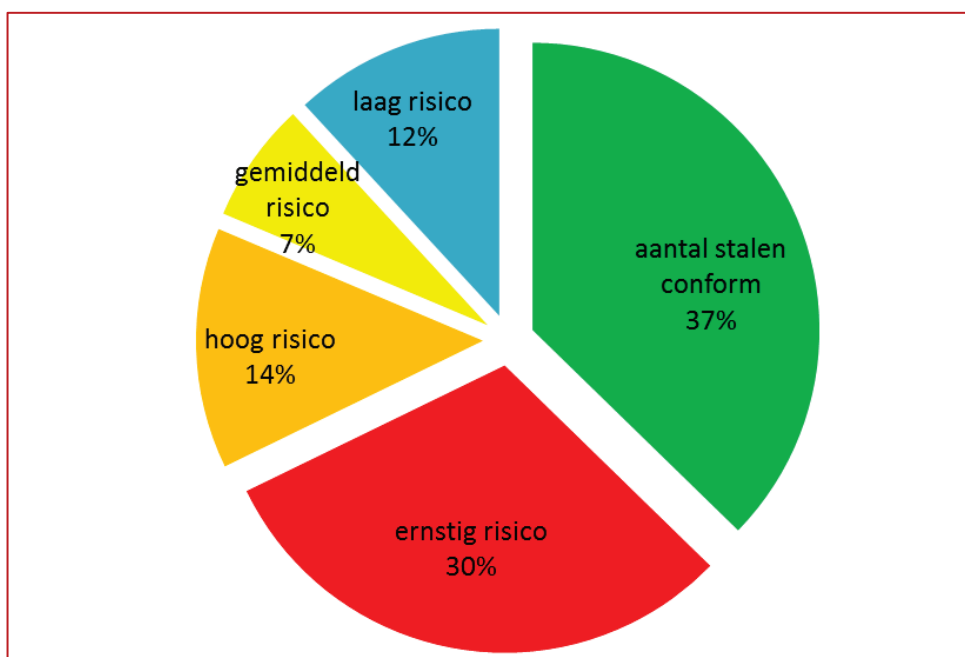
7 artikelen waren conform.

Grafiek 5. Evaluaties van risico's van niet-conform vuurwerk: eindejaar 2015 en eindejaar 2016

Bron: FOD Economie.

Grafiek 5. Evaluatie van de risico's van niet-conform vuurwerk: overzicht

Bron: FOD Economie.

Voor de artikelen die een ernstig en een hoog risico opleverden, werd de importeur of distributeur opgelegd om de voorraad niet meer te verkopen en de artikelen uit de handel te nemen. Daar vuurwerkartikelen hoofdzakelijk een seizoensgebonden verkoop en gebruik kennen, heeft een terugroepactie weinig tot geen nut en werd hiertoe dus niet overgegaan.

“De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België.”

Voor de volgende artikelen met een ernstig risico, heeft de FOD Economie zes RAPEX-meldingen opgesteld:

Romeinse kaars “Magical Shots” (merk Vulcan), RAPEX-nummer A12/0946/17

Knaller “Big cracker” (merk Hardix Vuurwerk), RAPEX-nummer A12/0945/17

Vuurpijlen “COMET ROCKET 1, 2, 3, 4” (merk “Original Fireworks”), RAPEX-nummer A12/0852/17:

Grondmobiel “Army tank large” (merk Vulcan), RAPEX-nummer A12/0860/17

Batterij van Romeinse kaarsen “Roman candle barrage” (merk Vulcan), RAPEX-nummer A12/0944/17

Batterij van enkelschotsbuizen “Bobcat” (merk Vulcan), RAPEX-nummer A12/0943/17

Voor de volgende artikelen met een hoog risico, heeft de FOD Economie drie RAPEX-INFO-meldingen volgens artikel 11 van de Europese Verordening 765/2008 gepubliceerd:

Batterij van mijnen en enkelschotsbuizen
"Ultra" (merk "Original Fireworks"),
RAPEX-nummer A11/0099/17

Batterij van enkelschotsbuizen 'Activator'
(merk "Original Fireworks"),
RAPEX-nummer A11/0098/17

Sterretje "Sparkler" 45 cm (merk Vulcan), RAPEX-nummer A11/0108/17

Indien het artikel nergens anders in de Europese Unie op de markt gebracht werd dan in België, werd geen RAPEX-melding of RAPEX-infomelding opgesteld.

5. Besluit

Het gecontroleerde assortiment vuurwerk betrof 59 CE-gemarkeerde artikelen die behoren tot 13 verschillende types van vuurwerk die een consument op de Belgische markt kan aankopen. Vooral vuurpijlen, vuurwerkbatterijen, knallers en sterretjes werden onder de loep genomen.

De FOD Economie heeft de vuurwerkartikelen geëvalueerd op het vlak van hun etikettering en de veiligheid tijdens het gebruik.

De etiketten van 73 % van de artikelen voldeden aan de Europese eisen. Tijdens de eerste controleronde waren sommige handelaars nog niet volledig op de hoogte van de eisen voor etikettering van vuurwerk. In de tweede controleronde heeft de FOD Economie geen tekortkomingen meer vastgesteld bij de etikettering.

Slechts 37 % van die CE-gemarkeerde artikelen voldeed aan de technische vereisten.

8 artikelen vertoonden dan een hoog risico en 18 artikelen zelfs een ernstig risico. Daarom heeft de FOD Economie actie ondernomen om die artikelen uit de handel te laten nemen. De FOD Economie heeft RAPEX-meldingen uitgestuurd naar de verschillende Europese lidstaten voor de artikelen met de hoogste risico's.

Globaal gezien was slechts 32 % (19 stalen) van de Belgische stalen in deze campagne in overeenstemming met zowel de technische veiligheidseisen als de etiketteringsvereisten.

Een volledig overzicht van de Prosafe Joint Action 2014 Fireworks II vindt u op de website van Prosafe: <http://www.prosafe.org/index.php/library/reports>, zodra het gefinaliseerd is.